

Załącznik A do SIWZ dla zadania
Opracowanie planu zadań ochronnych (koordynacja + ekspertyzy przyrodnicze) dla obszarów Natura 2000
Dolina Baryczy PLB020001, Ostoja nad Baryczą PLH020041, Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

I. Opis przedmiotu zamówienia

Zamówienie obejmuje opracowanie planu zadań ochronnych, w tym:

- a) wykonanie ekspertyz przyrodniczych wraz z ustaleniem przedmiotów ochrony objętych projektem Planu oraz oceną ich stanu ochrony;
- b) opracowanie dokumentacji wraz z projektem zarządzenia ustanawiającego plan zadań ochronnych;
- c) organizacja procesu komunikacji z różnymi grupami interesu i utworzenie Zespołu Lokalnej Współpracy, aktualizacja Standardowych Formularzy Danych Obszarów i korekta granic (szczegółowy opis zakresu zadań stanowi cz. II – XVIII)

dla każdego z następujących obszarów Natura 2000:

- 1) PLB020001 Dolina Baryczy dla powierzchni 36121,8ha,
- 2) PLH020041 Ostoja nad Baryczą dla powierzchni 44967,9ha,
- 3) PLH020102 Łąki Gór i Pogórza Izerskiego dla powierzchni 5306,3ha.

Przedmiot zamówienia podzielony jest na 2 zadania:

- 1) N1 - plan zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: PLB020001 Dolina Baryczy i PLH020041 Ostoja nad Baryczą;
- 2) N2 - plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH020102 Łąki Gór i Pogórza Izerskiego.

Powierzchnie terenów Natura 2000, których dotyczy zamówienie, nie obejmują gruntów Skarbu Państwa (SP) będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych (zwane dalej PGL LP), a w przypadku zadania N1 również obszaru rezerwatu przyrody „Stawy Milickie”, dla którego został ustanowiony Plan Ochrony (obszary objęte przedmiotem zamówienia został przedstawiony na załączniku E).

II. Zamówienie realizowane będzie w następujący sposób

Zadanie N1:

1. Do **30 dni od podpisania umowy** - przedłożenie do akceptacji Zamawiającego Harmonogramu Prac (zakres prac, termin realizacji prac wraz z określeniem okresu ekspertyz przyrodniczych, listę przedmiotów ochrony z zastrzeżeniem, że lista może ulec zmianie w toku prowadzenia prac).
Forma i liczba egzemplarzy: zgodnie z cz. XIII Opisu Przedmiotu Zamówienia (pkt. 11).
2. Przekazanie Wykonawcy pisemnej informacji o akceptacji harmonogramu lub propozycji jego zmian – w terminie 14 dni od daty otrzymania dokumentacji.
3. Wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej w latach 2018 - 2019 (wskazania do metodyki znajdują się w cz. VII).

4. Do dnia **4 stycznia 2019 r.** przedłożenie, do siedziby Zamawiającego, projektów planów zadań ochronnych obejmujących pkt. 1 – 3 Szablону projektu dokumentacji Planu w zakresie dotychczas wykonanych ekspertyz przyrodniczych
Forma i liczba egzemplarzy: jeden egzemplarz w wersji elektronicznej na płycie CD/DVD.
5. Przekazanie Wykonawcy pisemnej informacji o koniecznych zmianach w dokumentacji lub braku uwag – w terminie 28 dni od daty otrzymania dokumentacji.
6. Do dnia **15 lutego 2019 r.** - wykonanie i przedłożenie do siedziby Zamawiającego dokumentacji zawierającej przedmiot zamówienia zawierającej zmiany wynikające z przeprowadzonego procesu sprawdzenia lub przekazanie Zamawiającemu szczegółowego uzasadnienia braku możliwości dokonania wnioskowanych zmian.
Forma i liczba egzemplarzy: jeden egzemplarz zgodnie z zapisami cz. XIII Opisu Przedmiotu Zamówienia.
7. Do dnia **10 stycznia 2020 r.** przedłożenie, do siedziby Zamawiającego, całości projektu planów zadań ochronnych zgodnie z Szablönem projektu dokumentacji Planu.
Forma i liczba egzemplarzy: jeden egzemplarz w wersji elektronicznej na płycie CD/DVD.
8. Przekazanie Wykonawcy pisemnej informacji o koniecznych zmianach w dokumentacji lub braku uwag – w terminie 28 dni od daty otrzymania dokumentacji.
9. Do dnia **21 lutego 2020 r.** - wykonanie i przedłożenie do siedziby Zamawiającego dokumentacji zawierającej przedmiot zamówienia zawierającej zmiany wynikające z przeprowadzonego procesu sprawdzenia lub przekazanie Zamawiającemu szczegółowego uzasadnienia braku możliwości dokonania wnioskowanych zmian. Forma i liczba egzemplarzy: jeden egzemplarz zgodnie z zapisami cz. XIII Opisu Przedmiotu Zamówienia
10. Do dnia **16 października 2020r.** przedłożenie, do siedziby Zamawiającego, całości przedmiotu zamówienia, tj. projektów planów zadań ochronnych zawierających wprowadzone ewentualne zmiany wynikające otrzymanych uwag i wniosków w trakcie procesu udziału społeczeństwa w opracowywaniu projektu planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000
Forma i liczba egzemplarzy: jeden egzemplarz w wersji elektronicznej na płycie CD/DVD.
11. Przekazanie Wykonawcy pisemnej informacji o koniecznych zmianach w dokumentacji lub braku uwag – w terminie 28 dni od daty otrzymania dokumentacji.
12. Do dnia **27 listopada 2020r.** wykonanie i przedłożenie do siedziby Zamawiającego dokumentacji zawierającej przedmiot zamówienia, zawierającej zmiany wynikające z przeprowadzonego procesu sprawdzenia lub przekazanie Zamawiającemu szczegółowego uzasadnienia braku możliwości dokonania wnioskowanych zmian.
Forma i liczba egzemplarzy: cztery egzemplarze zgodnie z zapisami cz. XIII Opisu Przedmiotu Zamówienia
Forma i liczba egzemplarzy: zgodnie z zapisami cz. XIII Opisu Przedmiotu Zamówienia.
13. Realizacja zamówienia obejmuje również organizację oraz czynny udział w spotkaniach Zespołów Lokalnej Współpracy (m.in. prezentowanie wyników, wniosków z przeprowadzonych inwentaryzacji oraz z realizacji poszczególnych etapów zamówienia, prowadzenie i udział w dyskusji) - szczegółowy opis udziału w spotkaniach ZLW stanowi cz. XV – **do 31 marca 2021r.**
14. Przekazywanie Zamawiającemu miesięcznych sprawozdań z realizacji prac w Harmonogramie Prac (zgodnie z pkt 1).
Forma i liczba egzemplarzy: zgodnie z zapisami cz. XIII Opisu Przedmiotu Zamówienia (pkt 10).

Zadanie N2:

1. Do **30 dni od podpisania umowy** - przedłożenie do akceptacji Zamawiającego Harmonogramu Prac (zakres prac, termin realizacji prac wraz z określeniem okresu ekspertyz przyrodniczych, listę przedmiotów ochrony z zastrzeżeniem, że lista może ulec zmianie w toku prowadzenia prac).
Forma i liczba egzemplarzy: zgodnie z cz. XIII Opisu Przedmiotu Zamówienia (pkt. 11).
2. Przekazanie Wykonawcy pisemnej informacji o akceptacji harmonogramu lub propozycji jego zmian – w terminie 14 dni od daty otrzymania dokumentacji.
3. Wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej w latach 2018 - 2019 (wskazania do metodyki znajdują się w cz. VII).
4. Do dnia **4 stycznia 2019 r.** przedłożenie, do siedziby Zamawiającego, projektów planów zadań ochronnych obejmujących pkt. 1 – 3 Szablону projektu dokumentacji Planu w zakresie dotychczas wykonanych ekspertyz przyrodniczych
Forma i liczba egzemplarzy: jeden egzemplarz w wersji elektronicznej na płycie CD/DVD.
5. Przekazanie Wykonawcy pisemnej informacji o koniecznych zmianach w dokumentacji lub braku uwag – w terminie 28 dni od daty otrzymania dokumentacji.
6. Do dnia **15 lutego 2019 r.** - wykonanie i przedłożenie do siedziby Zamawiającego dokumentacji zawierającej przedmiot zamówienia zawierającej zmiany wynikające z przeprowadzonego procesu sprawdzenia lub przekazanie Zamawiającemu szczegółowego uzasadnienia braku możliwości dokonania wnioskowanych zmian.
Forma i liczba egzemplarzy: jeden egzemplarz zgodnie z zapisami cz. XIII Opisu Przedmiotu Zamówienia.
7. Do dnia **10 stycznia 2020r.** przedłożenie, do siedziby Zamawiającego, całości przedmiotu zamówienia, tj. projektów planów zadań ochronnych zawierających wprowadzone ewentualne zmiany wynikające otrzymanych uwag i wniosków w trakcie procesu udziału społeczeństwa w opracowywaniu projektu planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000
Forma i liczba egzemplarzy: jeden egzemplarz w wersji elektronicznej na płycie CD/DVD.
8. Przekazanie Wykonawcy pisemnej informacji o koniecznych zmianach w dokumentacji lub braku uwag – w terminie 28 dni od daty otrzymania dokumentacji.
9. Do dnia **21 lutego 2020 r.** wykonanie i przedłożenie do siedziby Zamawiającego dokumentacji zawierającej przedmiot zamówienia, zawierającej zmiany wynikające z przeprowadzonego procesu sprawdzenia lub przekazanie Zamawiającemu szczegółowego uzasadnienia braku możliwości dokonania wnioskowanych zmian.
Forma i liczba egzemplarzy: cztery egzemplarze zgodnie z zapisami cz. XIII Opisu Przedmiotu Zamówienia
10. Realizacja zamówienia obejmuje również organizację oraz czynny udział w spotkaniach Zespołów Lokalnej Współpracy (m.in. prezentowanie wyników, wniosków z przeprowadzonych inwentaryzacji oraz z realizacji poszczególnych etapów zamówienia, prowadzenie i udział w dyskusji) - szczegółowy opis udziału w spotkaniach ZLW stanowi cz. XV – **do 30 czerwca 2020**
11. Przekazywanie Zamawiającemu miesięcznych sprawozdań z realizacji prac w Harmonogramie Prac (zgodnie z pkt 1).
Forma i liczba egzemplarzy: zgodnie z zapisami cz. XIII Opisu Przedmiotu Zamówienia (pkt 10).

III. W zakres opracowania projektów planów zadań ochronnych wchodzi:

1. Przygotowanie harmonogramu prac nad Planem zgodnie z metodami i trybem określonym w *rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000* (Dz. U. 2010 Nr 34, poz. 186 ze zm.) zwanym dalej Rozporządzeniem;
2. Zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji, w tym materiałów niepublikowanych i opracowań publikowanych, o obszarze Natura 2000 (zwanym dalej Obszarem), istotnych dla ochrony i przydatnych do opracowania Planu, opracowań

- wymienionych w Standardowym Formularzu Danych Obszaru, informacji uzyskanych podczas spotkań dyskusyjnych (warsztatów) Zespołu Lokalnej Współpracy, materiałów będących w zasobach Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Poznaniu – zgodnie z zakresem określonym w § 3 pkt. 2 ust. a) *Rozporządzenia*;
3. Zebranie materiałów i danych z zakresu kartografii i geodezji przydatnych do opracowania projektu Planu, Zamawiający posiada m.in. podkłady map: ortofotomapa i v-map oraz dane i materiały, które udostępni Wykonawcy w celu opracowania Planu – pełne zestawienie materiałów i danych zawarto w załączniku B do specyfikacji;
  4. Ustalenie terenu objętego projektem Planu wraz z opisem granic (numeryczny wektor granic GIS), to jest: stwierdzenie czy zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2016r., poz. 2134 ze zm.) do nieobejmowania części obszaru projektem Planu i zaznaczenie na mapie Obszaru terenu objętego Planem, sprawdzenie w szczególności, czy plany ochrony oraz zadania ochronne ustanowione dla rezerwatów przyrody lub parków krajobrazowych całkowicie, lub częściowo pokrywających się z obszarem Natura 2000, zawierają zakres Planu określony w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, w przypadku pozytywnej weryfikacji dokumentów, o których mowa, należy skopiować w format dokumentacji projektu Planu odpowiednie części planu ochrony lub zadań ochronnych krajowej formy ochrony przyrody (wymóg § 2 pkt 1 i § 4 pkt 1 *Rozporządzenia*);
  5. Wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin, bezkręgowców, ssaków (bez nietoperzy), nietoperzy, ptaków, płazów, gadów i ryb oraz ich siedlisk zgodnie z zakresem określonym w tabeli w cz. XVI pkt 2 OPZ oraz ewentualnie innych siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt wymienionych w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 2014 r., poz. 1713 t.j.)* zwanym dalej *Rozporządzeniem ws. siedlisk przyrodniczych i gatunków* oraz ptaków z załącznika I *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona) (Dz. U. UE.L.10.20.7)*, zwaną dalej *Dyrektywą Rady 2009/147/WE*. nie wymienionych w SDF-ach, a zidentyfikowanych w trakcie prac terenowych;
  6. Ustalenie przedmiotów ochrony Obszaru (populacji gatunków, ich siedlisk oraz siedlisk przyrodniczych) objętych projektem Planu i na tej podstawie opracowanie wyszczególnienia przedmiotów ochrony do opisu założeń do sporządzania projektu Planu (wymóg § 2 pkt 1, § 4 pkt 2,3 *Rozporządzenia*);
  7. Sformułowanie założeń do sporządzania projektu Planu, w którym znajdzie się: zwięzły opis Obszaru w języku niespecjalistycznym, bez uogólnień oraz języka naukowego; wyszczególnienie przedmiotów ochrony obszaru, z zastrzeżeniem, że ich lista może ulec weryfikacji w toku prac; wskazanie, jakie części Obszaru nie są objęte projektem Planu i dlaczego; krótkie wyjaśnienie, czym jest projekt Planu, jaką ma podstawę prawną, jakie ma cele, w jaki sposób będzie powstawał i jakie będzie wywoływał skutki; zapowiedź o planowanych spotkaniach dyskusyjnych (warsztatach) z udziałem przedstawicieli zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których wyznaczono Obszar; standardowa informacja, że za pomocą publicznie dostępnych, wskazanych przez Zamawiającego, kanałów, o których mowa w cz. XV OPZ, będzie można zapoznawać się z bieżącym stanem prac nad projektem Planu i zgłaszać uwagi i wnioski podczas całego procesu planistycznego;
  8. Identyfikacja zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono Obszar, a także innych stron związanych z Obszarem (zwanymi dalej Stronami Zainteresowanymi); organizacja procesu komunikacji ze Stronami Zainteresowanymi; utworzenie Zespołu Lokalnej Współpracy; Wykonawca z Zamawiającym przygotuje harmonogram organizacji spotkań dyskusyjnych (warsztatów);

9. Przygotowanie zaproszeń na spotkania dyskusyjne (warsztaty), odpowiedzi na zgłaszane wnioski i uwagi w trakcie prac nad projektem planu; przekazanie przygotowanych do wysyłki listów Zmawiającemu w terminie umożliwiającym terminowe dostarczenie korespondencji adresatom, zaadresowanie kopert (w rozmiarze odpowiadającym zawartości);
10. Ogólny opis Obszaru: położenie administracyjne, geograficzne, wg regionalizacji przyrodniczo-leśnej, geobotanicznej, zoogeograficznej, główne typy gleb, warunki klimatyczne, wody powierzchniowe, uwarunkowania społeczne i ekonomiczne oraz istniejące i proponowane formy ochrony przyrody zlokalizowane na terenie Obszaru;
11. Ocena stanu przedmiotów ochrony (rzeczywisty i referencyjny) w tym ustalenie i opis właściwego stanu ochrony na podstawie posiadanej przez Wykonawcę wiedzy merytorycznej, dostępnych opracowań i badań terenowych (wymóg § 3 pkt 3 i § 5 *Rozporządzenia*);
12. Opis warunków zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony;
13. Identyfikacja, opis i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu przedmiotów ochrony wewnętrznych i zewnętrznych oraz podanie sposobów eliminacji, lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków (wymóg § 3 pkt 4 *Rozporządzenia*);
14. Ustalenie celów działań ochronnych do osiągnięcia w okresie, na jaki jest sporządzany Plan (wymóg § 3 pkt 5 *Rozporządzenia*);
15. Ustalenie działań ochronnych wynikających z ustalonych celów działań ochronnych (wymóg § 3 pkt 6 *Rozporządzenia*);
16. Ustalenie działań ochronnych zapewniających monitoring osiągnięcia celów działań ochronnych (wymóg § 3 pkt 6 lit. a) *Rozporządzenia*);
17. Wyszczególnienie przedmiotów ochrony do objęcia monitoringiem przyrodniczym ze wskazaniem sposobu, lokalizacji, częstotliwości obserwacji oraz stałej powierzchni kontrolnej;
18. Sprawdzenie i ewentualna korekta wyznaczonych granic Obszarów oraz opis i uszczegółowienie przebiegu na podstawie granic z ewidencji gruntów i budynków w formie wektorowych warstw informacyjnych zgodnie z metodami i trybem określonym w Rozporządzeniu;
19. Zestawienie rodzajów użytków gruntowych położonych w Obszarze, w szczególności w obrębie przedmiotów ochrony, dla których ochrony Obszar ten został utworzony (z podaniem informacji o strukturze własności i użytkowania tych gruntów oraz o zagospodarowaniu terenu, wraz z określeniem działalności człowieka), z uwzględnieniem danych z ewidencji gruntów;
20. Przedstawienie na mapach tematycznych (opisanych w części III w pkt 22), sporządzonych na podstawie podkładu mapowego udostępnionego przez Zamawiającego – według Standardu danych GIS w ochronie przyrody; dopuszczalna jest redakcja mapy niezgodna ze Standardem danych GIS w ochronie przyrody jeśli wykonawca zastosuje czytelną symbolikę i odpowiednie etykiety zapewniające czytelność mapy:
  - a) stanowisk i obszarów występowania siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk będących przedmiotami ochrony w Obszarze,
  - b) istniejących i projektowanych form ochrony przyrody,
  - c) zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych,
  - d) miejsc lub powierzchni przeznaczonych do monitoringu,
  - e) działań/ zadań ochronnych,
  - f) ustaleń i wskazań do planów zagospodarowania przestrzennego, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
  - g) pozostałych informacji, które są niezbędne do zobrazowania ustaleń planu ochrony (m.in. szlaków komunikacyjnych, jednostek osadniczych, form użytkowania terenu, lasów, wód powierzchniowych, infrastruktury technicznej i turystycznej);
21. Analiza i opis istniejących opracowań planistycznych pod kątem ich zgodności z ochroną Obszarów oraz przedstawienie syntezy najważniejszych ustaleń opracowań

- planistycznych w zestawieniu tabelarycznym;
22. Przygotowanie materiałów graficznych (JPG, PDF) oraz map drukowanych dla potrzeb: prowadzenia spotkań dyskusyjnych (warsztatów), uzgadniania, negocjacji, weryfikacji Planu; na pierwsze spotkanie dyskusyjne winna być przygotowana mapa w wersji drukowanej z naniesioną granicą Obszaru i granicami administracyjnymi, granicami nadleśnictw, po jednym egzemplarzu w skali 1:50000 dla zadań N1 i N2; dodatkowo przygotowana zostanie mapa drukowana w skali 1:100000 lub większej dla zadania N1, z naniesionymi granicami obu Obszarów;
  23. Opracowanie wyników badań i analiz, syntez opracowań szczegółowych, w tym:
    - a) zestawienie wyników badań,
    - b) wnioski wynikające z: analizy i opisu istniejących opracowań planistycznych, inwentaryzacji i oceny stanu przedmiotów ochrony, identyfikacji, opisu i oceny istniejących lub potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, sposobów eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków w odniesieniu do dokumentów planistycznych samorządów gminnych, powiatowych, jak i samorządu wojewódzkiego a w szczególności studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (plany miejscowe),
    - c) ustalenie niezbędnych wskazań do zmian studiów i planów,
    - d) zestawienie miejsc o „szczególnych walorach” zasługujących na szczególne traktowanie;
  24. Opracowanie dokumentacji projektów Planu w formie elektronicznej zgodnie ze Standardem danych GIS w ochronie przyrody, stanowiącym załącznik C niniejszej specyfikacji; W wypadku opublikowania nowszej wersji Standardu danych GIS w ochronie przyrody, Wykonawca jest obowiązany stosować najnowszą wersję, chyba że Zamawiający wskaże inną wersję;
  25. Sformułowanie projektu Planu i projektu zarządzenia Dyrektora RDOŚ, zgodnie z formą, metodami i trybem określonym w *Rozporządzeniu*, zarządzenie będzie polegało na konsultacji prawnej przeprowadzonej staraniem i na koszt Zamawiającego. Wykonawca jest zobowiązany do usuwania wad wskazanych w wyniku tych konsultacji w tym wynikłych ze zamian ww. rozporządzenia Ministra Środowiska;
  26. Dokonanie oceny potrzeby opracowania planu ochrony dla części lub całości Obszaru oraz terminu jego sporządzenia uwzględniając konieczność:
    - a) przeprowadzenia inwentaryzacji lub badań przedmiotów ochrony lub,
    - b) zaplanowania ochrony w okresie 20 lat, lub,
    - c) unormowania zagadnień wchodzących w zakres planu ochrony, a niemieszczących się w zakresie planu zadań ochronnych, lub,
    - d) zmiany granic obszaru lub przedmiotu ochrony;
  27. Przygotowanie materiałów i organizacja procesu uzgadniania, negocjacji i ewentualnej weryfikacji projektu Planu ze Stronami Zainteresowanymi, zwłaszcza z osobami i podmiotami realizującymi zadania/ działania i wskazania do zmian w dokumentach planistycznych; Wykonawca jest zobowiązany do udziału w tym procesie, stroną uzgadniającą i negocjującą będzie Zamawiający (włącznie z właściwymi miejscowo RDOŚ);
  28. Aktualizacja Standardowego Formularza Danych Obszaru (SDF), korekta granic Obszaru i ewentualne propozycje zmian granic uzasadnione przedmiotami ochrony; w przypadku zmiany SDF Wykonawca otrzyma zaktualizowany formularz SDF, który musi uwzględnić w dalszych pracach nad projektem Planu;
  29. Bibliografia.

IV. Organizacja procesu komunikacji z różnymi grupami interesu i utworzenie Zespołu Lokalnej Współpracy

1. Wykonawca opracuje zasady i sposoby komunikowania się ze Stronami Zainteresowanymi w toku całego procesu pracy nad projektem Planu, uwzględniając specyfikę Obszaru i znaczenie tych stron dla realizacji projektu Planu. Wskazane jest, aby Wykonawca bezpośrednio poinformował o przystąpieniu do opracowania projektu Planu (niezależnie od oficjalnego ogłoszenia Zamawiającego), właściwe dla danych obszarów: jednostki samorządu terytorialnego (gminne, powiatowe i wojewódzkie), sołectwa, rejonowe organy infrastruktury wojskowej, regionalne zarządy gospodarki wodnej, użytkowników obwodów rybackich, stawów hodowlanych, wojewódzkie zarządy melioracji i urządzeń wodnych, koła łowieckie, izby rolnicze, oddziały Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, oddziały Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, oddziały Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Lokalne Grupy Działania (program LEADER Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 20014-2020), ośrodki doradztwa rolniczego; dopuszczalne jest komunikowanie się za pośrednictwem poczty elektronicznej pod warunkiem otrzymania potwierdzenia odbioru korespondencji.
2. Podczas identyfikacji Stron Zainteresowanych i wskazaniu odpowiednich sposobów i narzędzi komunikowania się z nimi, należy brać pod uwagę te osoby/ podmioty, które:
  - a) powinny aktywnie uczestniczyć w pracach nad projektem Planu w ramach Zespołu Lokalnej Współpracy zwłaszcza ze względu na prowadzenie działalności w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono Obszar;
  - b) powinny angażować się w proces planistyczny, ponieważ opracowywany projekt Planu będzie ich dotyczył (zwłaszcza zarządcy terenu, gdzie występują przedmioty ochrony);
  - c) mogą dostarczać informacji niezbędnych do opracowania projektu Planu;
  - d) mogą interesować się tematem realizacji Planu z różnych względów, np. potencjalni inwestorzy, turyści, organizacje społeczne.
3. Zespół Lokalnej Współpracy tworzą przedstawiciele kluczowych Stron Zainteresowanych (tj. zainteresowane osoby i podmioty, których projekt Planu bezpośrednio dotyczy lub którzy mają wpływ na sposób realizacji ustaleń projektu Planu).
4. Zespół Lokalnej Współpracy bierze udział w opracowaniu projektu Planu i skompletowaniu jego dokumentacji podczas cyklu spotkań dyskusyjnych (warsztatów) zorganizowanych przez Wykonawcę (za organizację i finansowanie od strony logistycznej odpowiada Zamawiający).
5. Wykonawca wskaże Zamawiającemu osobę, która będzie bezpośrednio koordynowała prace nad projektem Planu, zwaną dalej Koordynatorem projektu Planu, i która będzie odpowiedzialna za realizację procesu planistycznego we współpracy z Zamawiającym.
6. Zespół Lokalnej Współpracy prowadzi prace nad opracowaniem projektu Planu pod przewodnictwem Koordynatora projektu Planu.
7. Struktura i wielkość Zespołu Lokalnej Współpracy zależy od specyfiki danego Obszaru, jednakże ze względu na efektywność pracy jego skład nie powinien przekraczać liczby 40 osób. W przypadku rozległego Obszaru należy rozważyć zasadność podzielenia Obszaru lub zagadnień merytorycznych na części i utworzenia pracujących równolegle grup obszarowych bądź tematycznych, ale pod bezpośrednim przewodnictwem Koordynatora projektu Planu. Przedstawiciele wszystkich grup powinni co pewien czas pracować na wspólnych spotkaniach, aby uzgodnić wyniki swoich prac dla całego Obszaru.
8. Tworząc Zespół Lokalnej Współpracy, należy zapewnić w nim udział:
  - a) przedstawiciela instytucji sprawującej nadzór nad obszarem;
  - b) przedstawicieli zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność związaną z obszarem, zwłaszcza w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których wyznaczono Obszar;
  - c) przedstawicieli organizacji społecznych, zwłaszcza Lokalnych Grup Działania (organizacje realizujące program LEADER w ramach PROW 20014-2020);

- d) w razie potrzeby - profesjonalnego mediatora (koszt udziału mediatora pokrywa Wykonawca);
  - e) Wykonawcy w osobie Koordynatora projektu Planu;
  - f) zainteresowanych przedstawicieli ośrodków naukowych.
9. Wykonawca zwróci się do każdego podmiotu wchodzącego w skład Zespołu Lokalnej Współpracy o wskazanie swojego stałego przedstawiciela (osoby), która będzie go reprezentowała w tym Zespole. W wypadku konieczności wyboru przedstawiciela spośród właścicieli użytkowników terenu, Wykonawca doprowadzi do wyboru takich osób w sposób nieprowadzący do konfliktów. W uzasadnionych przypadkach wskazane jest zorganizowanie przez Wykonawcę spotkań w celu wyboru przedstawiciela danej grupy interesu.
  10. Skład Zespołu Lokalnej Współpracy może ulegać zmianie w trakcie pracy nad projektem Planu stosownie do zidentyfikowanych potrzeb jego rozszerzenia.
  11. Koordynator projektu Planu poinformuje opinię publiczną o składzie Zespołu Lokalnej Współpracy w sposób uzgodniony z Zamawiającym, podając: imię i nazwisko (po uprzednim uzyskaniu zgody na przetwarzanie danych osobowych danej osoby) oraz nazwę Strony Zainteresowanej, którą reprezentuje.
  12. Udział w pracach Zespołu Lokalnej Współpracy jest dobrowolny (z wyjątkiem: Koordynatora projektu Planu, sprawującego nadzór nad obszarem i jeśli zajdzie taka potrzeba profesjonalnego mediatora) i nieodpłatny, uczestnicy pokrywają koszty swojego przyjazdu na spotkania dyskusyjne (warsztaty), a wkład do Planu - opracowują w ramach swojej działalności.
  13. Wykonawca sporządzi protokoły i dokumentację fotograficzną ze wszystkich przeprowadzonych spotkań w procesie uzgadniania, negocjowania i weryfikacji projektu Planu oraz umieści je jako załącznik w części dokumentacyjnej projektu Planu.
  14. Wszelka korespondencja, w tym maile, ogłoszenia, prezentacje, dokumenty robocze oraz produkty końcowe wynikające z pracy nad projektem Planu muszą być oznakowane logotypami: Fundusze Europejskie Infrastruktura i Środowisko, GDOŚ, RDOŚ we Wrocławiu oraz Unii Europejskiej Fundusz Spójności, zgodnie ze wzorcami przekazanymi przez Zamawiającego.

V. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych projektem Planu

1. Wykonawca ustali przedmioty ochrony, objęte projektem Planu przyjmując, że wszystkie przedmioty ochrony ujęte w SDF obszaru jako gatunki i siedliska przyrodnicze z oceną ogólną A, B lub C są objęte projektem Planu. W obszarach ptasich bierze się pod uwagę tylko ptaki i ich siedliska, w obszarach siedliskowych – tylko siedliska przyrodnicze, rośliny i zwierzęta inne niż ptaki i ich siedliska. W przypadku opracowywania Planu dla Obszarów zadania N1 należy ustalić przedmioty ochrony w obydwu obszarach (w części wspólnej objętej przygotowaniem projektu Planu). W przypadku konfliktu celów ochrony należy, wspólnie z Zamawiającym, ustalić listę przedmiotów ochrony, w tym przedmioty ochrony, które są priorytetami. Plan będzie odnosił się do tak ustalonej listy przedmiotów ochrony i priorytetów.
2. Za przedmioty ochrony objęte planem (ekspertyzą) należy uznać również inne niż wykazane w SDF chronione gatunki zwierząt i roślin oraz siedliska przyrodnicze (wymienione w *Rozporządzeniu ws. siedlisk przyrodniczych i gatunków*) oraz ptaków z załącznika I *Dyrektywy Rady 2009/147/WE* stwierdzone w toku prowadzonych prac oraz przedstawić ich wykaz Zamawiającemu do akceptacji.
3. Ponieważ przedmioty ochrony i ich oceny wyszczególnione w SDF będą podlegać weryfikacji w toku prac nad projektem Planu, Wykonawca na etapie wstępnego planowania prac oprócz przedmiotów ochrony z oceną A, B, C - bierze pod uwagę również przedmiot ochrony z oceną D.
4. Ustalając przedmioty ochrony Obszaru, będącego przedmiotem zamówienia, należy uwzględnić sąsiedztwo innych obszarów Natura 2000 i w razie potrzeby zidentyfikować związki funkcjonalne ich przedmiotów ochrony z obszarem objętym projektem Planu w

celu zapewnienia spójności sieci Natura 2000. Dla zadania N1 należy uwzględnić priorytety ochrony, tak aby wykluczyć w dalszych pracach możliwość konfliktu celów ochrony między tymi obszarami.

5. Podczas prac nad projektem Planu, Wykonawca rozważy czy nie istnieje konieczność wskazania kluczowych siedlisk i gatunków, decydujących o wyznaczeniu danego Obszaru, tak aby:
  - a) szczególnie starannie zaplanować ich ochronę;
  - b) rozstrzygać na ich rzecz konflikty między celami ich ochrony a celami innych przedmiotów ochrony;
  - c) doprecyzować w SDF opis wartości przyrodniczej obszaru i oceną ogólnego znaczenia A lub B, podczas gdy pozostałe przedmioty ochrony powinny pozostać z oceną C.
6. Wykonawca opracuje i prześle Zamawiającemu wyszczególnienie przedmiotów ochrony Obszaru, z zastrzeżeniem, że ich lista może ulec weryfikacji w toku prac.

VI. Ocena stanu przedmiotów ochrony

1. Uzupełnienie zebranych informacji o przedmiotach ochrony jest dokonywana w toku całego procesu planistycznego, zwłaszcza podczas pierwszego spotkania dyskusyjnego (warsztatu) Zespołu Lokalnej Współpracy.
2. Wykonawca powinien dążyć do identyfikacji, pozyskania i zestawienia wszystkich dostępnych źródeł informacji o występowaniu przedmiotów ochrony, ich stanie, zagrożeniach, wymogach i możliwości ochrony, wraz z ich zaznaczeniem na mapach.
3. Wykonawca w toku prac z ZLW zweryfikuje uzyskane informacje o przedmiotach ochrony, oceniając ich aktualność, wiarygodności i kompletność oraz określi (uszczegółowi) potrzebę wykonania, w ramach zlecenia, niezbędnych prac terenowych weryfikujących i uzupełniających tę wiedzę.
4. Jeżeli Wykonawca posiada nowsze i udokumentowane dane i informacje inne niż te zawarte w SDF Obszaru w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych i gatunków (wymienionych w *Rozporządzeniu ws. siedlisk przyrodniczych i gatunków* oraz w *Dyrektywie Rady 2009/147/WE*), które w Obszarze powinny być przedmiotami ochrony, to należy je uznać za przedmioty ochrony, objęte pracami nad projektem Planu.
5. Wyłączenie pewnych przedmiotów ochrony jest możliwe w trakcie prac nad projektem Planu po uzyskaniu nowych informacji i danych naukowych o siedliskach i gatunkach sklasyfikowanych jako A, B i C, które potwierdzają, że popełniono błąd w SDF w zakresie identyfikacji przedmiotów ochrony i ich oceny albo nastąpił zanik gatunku lub siedliska w wyniku procesów naturalnych niewynikających z faktu niepodejmowania działań ochronnych po 1 maja 2004 roku.
6. Wykonawca w efekcie weryfikacji informacji o przedmiotach ochrony w Obszarze przedstawi do akceptacji Zamawiającemu zaktualizowaną listę przedmiotów ochrony wraz ze wskazaniem oraz uzasadnieniem, które przedmioty ochrony będą brane pod uwagę w dalszym toku prac nad projektem Planu, a które wymagają gruntownych badań, wykraczających poza możliwości prac na projektem Planu. Należy wskazać, czy w takim przypadku zachodzi przesłanka, o której mowa w § 3 pkt 8 *Rozporządzenia*.
7. W przypadku, gdy występowanie danego siedliska przyrodniczego lub gatunku rośliny lub gatunku zwierzęcia nie zostanie potwierdzone podczas badań terenowych i wykazany zostanie brak siedlisk przyrodniczych i brak siedlisk tego gatunku w granicach obszaru Natura 2000, zaproponowanie wykreślenia gatunku z listy przedmiotów ochrony w SDF-ie obszaru oraz przedłożenie uzasadnienia merytorycznego możliwych powodów zaistnienia takiej sytuacji, biorąc pod uwagę teren obszaru objętego ekspertyzą, tj. z wyłączeniem terenów Lasów Państwowych. Analogicznie, w przypadku stwierdzenia występowania w granicach obszaru innych – niewymienionych w SDF-ie obszaru – siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt wymienionych w *Rozporządzeniu ws. siedlisk przyrodniczych i gatunków* oraz w *Dyrektywie Rady 2009/147/WE*, dokonać analizy czy siedlisko przyrodnicze i populacja danego gatunku spełnia kryteria uznania go za przedmiot

- ochrony obszaru Natura 2000 – jeśli tak winny zostać one poddane ocenie tak samo jak przedmioty ochrony wymienione w SDF-ie obszaru;
8. Ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony jest dokonywana przez Wykonawcę, przy wsparciu osób zaproszonych do pracy w ZLW.
  9. Ocenę wykonuje się na podstawie zgromadzonych danych i informacji o konkretnych płatach siedliska oraz stanowiskach gatunków, jak i wyników punktowych wizji terenowych, które weryfikują i uzupełniają posiadaną wiedzę.
  10. Ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony (stan rzeczywisty i referencyjny) opiera się na parametrach i skali określonej w załączniku do *Rozporządzenia*, w której „FV” oznacza stan właściwy, „U1” – niezadowolający, „U2” – zły.
  11. Podstawą oceny parametrów siedliska przyrodniczego (powierzchnia siedliska, struktury i funkcji, perspektywy ochrony) oraz gatunku innego niż ptaki (stan populacji, stan siedliska i perspektywy ochrony/ zachowania) są odrębne zestawy wskaźników opracowane dla poszczególnych gatunków i typów siedlisk, przyjęte na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu. Zestawy wskaźników dla części siedlisk i gatunków wraz z zasadami ich interpretacji są dostępne na stronie internetowej GIOŚ (www.gios.gov.pl/siedliska). Wykonawca uwzględni również wskaźniki kardynalne.
  12. Parametr „perspektywy ochrony/ zachowania” należy ocenić, biorąc w szczególności pod uwagę istniejące trendy i zjawiska (np. trendy zmian zagospodarowania przestrzennego), a także istniejące plany i programy oraz wyniki raportów o stanie zachowania typów siedlisk przyrodniczych, oraz gatunków roślin i zwierząt na poziomie kraju, przekazane Komisji Europejskiej w 2007 r., dostępne na stronie internetowej GIOŚ (<http://www.gios.gov.pl>).
  13. W przypadku gdy Zamawiający nie dysponuje zestawem wskaźników (wg GIOŚ) dla określonych przedmiotów ochrony objętych projektem Planu, Zamawiający umożliwi wsparcie merytoryczne ekspertów Zespołu Doradztwa Merytorycznego działającego przy Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, w celu opracowania przez Wykonawcę brakujących wskaźników w toku prac nad projektem Planu. Z chwilą, gdy GIOŚ opracuje brakujące wskaźniki, Wykonawca zaktualizuje oceny parametru „struktury i funkcji” siedliska przyrodniczego oraz „populacji i siedliska” gatunku innego niż ptaki na podstawie tych wskaźników i dokona stosownych aktualizacji w projekcie Planu.
  14. Wykonawca opracuje oceny stanu gatunków lub typów siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w Obszarze, zgodnie z przyjętą skalą, przy czym oceny te powinny być zgeneralizowane na poziomie obszaru na podstawie rozkładu ocen na poszczególnych stanowiskach. W przypadku braku kompletnej wiedzy, jako ocenę należy przyjąć, jeżeli to możliwe, „najlepsze możliwe oszacowanie najbardziej prawdopodobnej wartości skali”, z równoczesnym opisaniem stopnia niepewności zgodnie z propozycją nowego formularza SDF. W przypadku gdy nie jest możliwe zastosowanie skali oceny, zapisuje się stan nieznaną - czyli „XX”.

VII. Inwentaryzacja

Wykonawca zobowiązany jest sporządzić ogólny opis terenów przyległych do inwentaryzowanych pod kątem zagospodarowania Obszaru, w tym m.in. występowanie zabudowy, jej typ, szlaki komunikacyjne, występowanie terenów podmokłych, wsięków, lasów, rodzaj gruntu (pola uprawne, ugory) w sposób umożliwiający uzupełnienie informacji o szacie roślinnej obszaru i formach jego zagospodarowania, służące identyfikacji zagrożeń i wypracowaniu zasad jego ochrony.

Wykonawca zobowiązany jest zinwentaryzować 100% powierzchni obszaru – inwentaryzacja nie obejmuje części Obszarów Natura 2000 położonych na terenach gruntów Skarbu Państwa (SP) będących w zarządzie PGL LP, a w przypadku zadania N1 również obszaru rezerwatu przyrody „Stawy Milickie”, dla którego został ustanowiony Plan Ochrony (obszary objęte przedmiotem zamówienia zostały przedstawione na załączniku E).

Wykonawca dokona inwentaryzacji na Szablonie projektu dokumentacji Planu (pkt 2.6 z ppkt Szablonu), który stanowi załącznik F oraz w formie sprawozdania uzupełniającego inwentaryzację o dane w zakresie:

- a) lokalizacji miejsc, w których stwierdzono poszczególne gatunki zwierząt, roślin, siedlisk przyrodniczych wraz z podaniem współrzędnych geograficznych (podanie współrzędnych X i Y w układzie współrzędnych prostokątnych płaskich PL-1992), działek ewidencyjnych, podziału administracyjnego (gmina, powiat);
- b) opisu zdjęć fitosocjologicznych wykonanych w obrębie siedlisk przyrodniczych.

A. Inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych

Inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych obejmuje całość terenu położonego poza gruntami Skarbu Państwa (SP) będących w zarządzie PGL LP (obszar ekspertyzy został przedstawiony na mapach, stanowiących załącznik E): siedliska przyrodnicze wymienione w *Rozporządzeniu ws. siedlisk przyrodniczych i gatunków* stanowiące przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 (SDF ocena A, B, C), siedliska przyrodnicze z oceną D oraz siedliska przyrodnicze wymienione w *Rozporządzeniu ws. siedlisk przyrodniczych i gatunków* stwierdzone w trakcie inwentaryzacji. Inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych powinna być sporządzona w oparciu o metodykę zawartą w przewodnikach metodycznych do monitoringu siedlisk przyrodniczych wydanych przez GIOŚ i zamieszczonych na stronie <http://siedliska.gios.gov.pl/pl/publikacje/przewodniki-metodyczne>.

Prace inwentaryzacyjne w terenie należy wykonywać w okresie wegetacyjnym (kwiecień-wrzesień). Należy zinwentaryzować co najmniej 60% powierzchni obszaru w 2018r., pozostałą powierzchnię w 2019r. W obrębie ekosystemów łąkowych transekty należy zakładać w płatach nie wykoszonych.

B. Inwentaryzacja gatunków roślin wymienionych w *Rozporządzeniu ws. siedlisk przyrodniczych i gatunków*:

Inwentaryzacja gatunków roślin obejmuje całość terenu położonego poza gruntami Skarbu Państwa (SP) będących w zarządzie PGL LP (obszar ekspertyzy został przedstawiony na mapach, stanowiących załącznik E): gatunki roślin wymienione w *Rozporządzeniu ws. siedlisk przyrodniczych i gatunków* stanowiące przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 (SDF ocena A, B, C), gatunki z oceną D oraz gatunki wymienione w *Rozporządzeniu ws. siedlisk przyrodniczych i gatunków* stwierdzone w trakcie inwentaryzacji. Inwentaryzacja gatunków roślin powinna być sporządzona w oparciu o metodykę zawartą w przewodnikach metodycznych do monitoringu gatunków roślin wydanych przez GIOŚ i zamieszczonych na stronie <http://siedliska.gios.gov.pl/pl/publikacje/przewodniki-metodyczne>. Inwentaryzację gatunków roślin należy połączyć z inwentaryzacją siedlisk przyrodniczych i kartować je łącznie. Wcześniejsze dane mogą posłużyć wyłącznie do weryfikacji, natomiast nie mogą służyć jako uzasadnienie do rezygnacji z badań nad danym gatunkiem lub grupą.

C. Inwentaryzacja gatunków zwierząt wymienionych w *Rozporządzeniu ws. siedlisk przyrodniczych i gatunków*:

Inwentaryzacja gatunków zwierząt obejmuje całość terenu położonego poza gruntami Skarbu Państwa (SP) będących w zarządzie PGL LP (obszar ekspertyzy został przedstawiony na mapach, stanowiących załącznik E): gatunki zwierząt wymienione w *Rozporządzeniu ws. siedlisk przyrodniczych i gatunków* stanowiące przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 (SDF ocena A, B, C), gatunki z oceną D oraz gatunki wymienione w *ww. Rozporządzeniu* stwierdzone w trakcie inwentaryzacji. Prace inwentaryzacyjne obejmują w zależności od obszaru:

- chiropterologię,
- teriologię,
- herpetologię,

- ichtiologię,
- entomologię.

Inwentaryzacja gatunków zwierząt powinna być sporządzona w oparciu o metodykę zawartą w przewodnikach metodycznych do monitoringu gatunków zwierząt wydanych przez GIOŚ i zamieszczonych na stronie <http://siedliska.gios.gov.pl/pl/publikacje/przewodniki-metodyczne>.

1. **Chiropterologia:** Badania należy rozplanować na lata 2018 i 2019. Zadaniem chiropterologa w sezonie zimowym będzie zinwentaryzowanie schronień zimowych i zebranie informacji o zimujących tam gatunkach (ich liczebności i składzie gatunkowym). W okresie rozrodczym nietoperzy należy zinwentaryzować kolonie rozrodcze nietoperzy. Należy przeprowadzić inwentaryzację w oparciu o metodykę GIOŚ. W ramach inwentaryzacji, oprócz oceny stanu ochrony zgodnie z metodyką GIOŚ, należy również przeprowadzić badania dotyczące okresów aktywności nietoperzy, wskazując m.in. lokalizację kolonii/kryjówek letnich, ważnych miejsc rojenia, szlaków migracyjnych, terenów żerowiskowych i in. W obszarach Natura 2000, dla których metodyka GIOŚ nie będzie zasadna, Wykonawca winien zaproponować metodykę ekspercką, uwzględniającą nasłuchy detektorowe i poszukiwanie schronień nietoperzy, kolonii/kryjówek letnich, ważnych miejsc rojenia, szlaków migracyjnych, terenów żerowiskowych i in.
2. **Entomologia:** należy zinwentaryzować co najmniej 60% powierzchni obszaru w 2018r., pozostałą powierzchnię w 2019r. Badania należy przeprowadzić w okresie od maja do września. Wyniki prac inwentaryzacyjnych mają dostarczyć informacji, oprócz danych wymaganych metodyką GIOŚ, również m.in. o rozmieszczeniu stanowisk, siedliskach, liczebności.
3. **Herpetofauna:** należy zinwentaryzować co najmniej 60% powierzchni obszaru w 2018r., pozostałą powierzchnię w 2019r. Badania należy przeprowadzić w okresie rozrodu płazów. Celem badań jest m.in. uzyskanie danych, oprócz danych wymaganych metodyką GIOŚ, pozwalających również na oszacowanie liczebności populacji oraz wskazanie obszarów kluczowych do ich zachowania.
4. **Ichtiofauna:** należy zinwentaryzować co najmniej 60% powierzchni obszaru w 2018r., pozostałą powierzchnię w 2019r. Badania należy przeprowadzić w okresie letnio-jesiennym. Inwentaryzacja powinna dostarczyć informacji, oprócz danych wymaganych metodyką GIOŚ również m.in. o rozmieszczeniu poszczególnych gatunków w ciekach obszaru, liczebności, strukturze wiekowej, preferowanych siedliskach.
5. **Teriologia** (bez chiropterofauny): należy zinwentaryzować co najmniej 60% powierzchni obszaru w sezonie jesienno-zimowo-wiosennym na przełomie 2018/2019r., pozostałą powierzchnię w 2019r. Inwentaryzacja powinna dostarczyć informacji, oprócz danych wymaganych metodyką GIOŚ, również m.in. o liczebności i rozmieszczeniu gatunków w obszarze, stanie i charakterze siedliska (rodzaj cieków, zasobność pokarmowa siedliska, dynamika siedliska, zdolność do odtwarzania się środowiska, rodzaju schronienia itp.), najistotniejszych siedliskach, miejscach przekraczania barier antropogenicznych.

D. Inwentaryzacja gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE

Inwentaryzacja gatunków ptaków i ich siedlisk obejmuje całość Obszaru specjalnej ochrony ptaków Dolina Baryczy PLB020001 położonego poza gruntami Skarbu Państwa (SP) będących w zarządzie PGL LP (obszar ekspertyzy został przedstawiony na mapach, stanowiących załącznik E). Przedmiotem inwentaryzacji są gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE stanowiące przedmioty ochrony ww. Obszaru Natura 2000 (SDF ocena A, B, C), gatunki z oceną D oraz inne gatunki z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE nie ujęte w SDF. Należy zinwentaryzować co najmniej 60% powierzchni

obszaru w 2018r., pozostałą powierzchnię w 2019r. Badania należy przeprowadzić w okresie lęgowym ptaków.

Inwentaryzacja gatunków ptaków powinna być sporządzona w oparciu o metodykę zawartą w przewodniku metodycznym do monitoringu ptaków lęgowych wydanych przez GIOŚ.

VIII. Identyfikacja, opis i ocena istniejących lub potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych.

1. Wykonawca ustali listę zagrożeń i następnie określi ich charakter oraz wpływ na przedmioty ochrony, dokonując powiązania relacji przyczynowo-skutkowych ze wskaźnikami decydującymi o stanie ochrony siedliska bądź gatunku.
2. Zagrożenia należy ustalić poprzez podanie kodu zagrożenia i jego nazwy, zgodnie z Instrukcją do wypełniania SDF wraz z załącznikami, która stanowi załącznik D.

IX. Ustalenie celów działań ochronnych

1. Cele działań ochronnych powinny być ustalone w trakcie spotkań dyskusyjnych (warsztatów) Zespołu Lokalnej Współpracy z uwzględnieniem opinii innych grup interesu, w sposób realistyczny i zrozumiały dla niespecjalistów.
2. Wykonawca, przystępując do ustalenia celów działań ochronnych, określi długofalową (powyżej 10 lat) wizję optymalnego stanu przedmiotów ochrony danego obszaru Natura 2000, która powinna uwzględniać parametry „właściwego stanu ochrony”, w tym:
  - a) liczebność gatunku lub powierzchnia siedliska w obszarze nie ulegnie zmniejszeniu, a w przypadkach, jeśli jest to możliwe, nawet zostanie zwiększona;
  - b) zostaną zachowane lub odtworzone podstawowe cechy ekologiczne siedliska przyrodniczego;
  - c) będą zapewnione określone formy użytkowania gospodarczego w przypadku siedlisk półnaturalnych (np. łąkowych i pastwiskowych);
  - d) będzie zachowana różnorodność biologiczna związana z danym typem siedliska, w tym: gatunki typowe, rzadkie, chronione, specyficzne dla tego typu siedliska;
  - e) będą zachowane lub odtworzone kluczowe elementy struktury ekosystemów (np. udział starych drzewostanów i martwych drzew w lasach);
  - f) będą utrzymane we właściwym stanie siedliska warunkujące realizację cyklu życiowego gatunku chronionego w Obszarze.
3. Podczas ustalania celów działań ochronnych dla Obszaru objętego projektem Planu Wykonawca powinien kierować się:
  - a) koniecznością utrzymania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, jeżeli ten stan został oceniony jako niewłaściwy lub zły podjęcie działań zmierzających do uzyskania „stanu optymalnego”;
  - b) możliwością osiągnięcia celów w okresie działania Planu (10 lat);
  - c) istniejącymi i potencjalnymi uwarunkowaniami (w tym społecznymi i gospodarczymi) oraz ograniczeniami (w tym: technicznymi, finansowymi, organizacyjnymi, wynikającymi z braku wiedzy);
  - d) logiką planowania, tj. cele operacyjne (szczegółowe) powinny zbliżać do osiągnięcia celu strategicznego (głównego), a także powinny prowadzić do zmniejszenia lub wyeliminowania zagrożeń;
  - e) możliwością monitorowania i weryfikacji osiągania celów;
  - f) czy nie zachodzi konflikt celów ochrony w obszarze pokrywającym się z opracowanym obszarem – SOO i OSO, cele ochrony nie powinny stwarzać zagrożenia dla przedmiotów ochrony w pokrywającym się obszarze.
4. W przypadku gdy dostępna oraz możliwa do uzyskania, w toku sporządzania projektu Planu, wiedza nie jest wystarczająca do zaplanowania celów na 10 lat, Wykonawca określi w działaniach ochronnych, konieczność uzupełnienia wiedzy, zakładając z góry zmianę Planu w wyniku tego uzupełnienia zgodnie z §3 pkt. 5 lit. c Rozporządzenia.

X. Wykaz działań ochronnych

1. Wykonawca określi odpowiednie działania ochronne w odniesieniu do przyjętych celów działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony, które mogą dotyczyć między innymi:
  - a) wykonania określonych, jednorazowych bądź powtarzalnych, zadań ochrony czynnej, jeżeli obecny stan przedmiotów ochrony w Obszarze został oceniony jako niezadowolający lub zły;
  - b) wdrożenia zmian w stosowanych metodach gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków, jeżeli obecny stan przedmiotów ochrony w Obszarze został oceniony jako niezadowolający lub zły;
  - c) utrzymania określonych metod gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków, jeżeli obecny stan przedmiotów ochrony w Obszarze został oceniony jako właściwy;
  - d) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, jeżeli stan ochrony przedmiotu ochrony nie jest możliwy do oceny.
2. Wykonawca określi działania ochronne, które:
  - a) muszą być indywidualnie zaprojektowane i dostosowane do każdego płatu siedliska, jeśli wynika to ze specyfiki i zróżnicowania płatów (przypisanego do działek ewidencyjnych);
  - b) stworzą standardowy pakiet działań ochronnych, który może być zastosowany do każdego płatu siedliska, gdy takie działania mogą być powielane i stosowane dla wielu płatów i służą celom ochrony;
  - c) polegają na określeniu ogólnych reguł i procedur gospodarowania (np. ogólnych reguł do stosowania w gospodarce leśnej, rolnej, rybackiej) lub za pomocą mechanizmów o ogólnym zastosowaniu (np. pakietów rolnośrodowiskowych).
3. Działania ochronne powinny obejmować również działania w zakresie monitoringu osiągnięcia celów działań ochronnych, w tym w szczególności monitoring odpowiednich parametrów i wskaźników stanu ochrony przedmiotów ochrony.
4. Planując działania ochronne, należy określić:
  - a) rodzaj działań ochronnych;
  - b) zakres prac przewidzianych do realizacji i w razie potrzeby warunki co do sposobu ich wykonania;
  - c) teren lub miejsca ich realizacji (z podaniem działek ewidencyjnych gruntowych, oddziałów, wydziałów lub w inny sposób określenie miejsca realizacji umożliwiające umiejscowienie realizacji np. poligon);
  - d) termin lub okres oraz częstotliwość ich realizacji;
  - e) podmiot odpowiedzialny za ich wykonanie i monitorowanie;
  - f) szacunkowe koszty ich realizacji;
  - g) techniczne uwarunkowania realizacji działań;
  - h) podmioty, których współdziałanie przy realizacji ochrony jest niezbędne.
5. Wskazując podmiot odpowiedzialny, należy brać pod uwagę:
  - a) sprawującego nadzór nad obszarem;
  - b) podmioty zobowiązane do współdziałania w ochronie obszaru Natura 2000 (np. podmioty działające w imieniu państwa, organy władzy publicznej);
  - c) podmioty korzystające z rolniczych płatności bezpośrednich ze środków Unii Europejskiej, w zakresie objętym wymogiem wzajemnej zgodności;
  - d) inne podmioty, które są niezbędne do realizacji działania ochronnego.

XI. Monitoring

W ramach monitoringu, Wykonawca dokona:

1. opisanie metodyki prowadzonych badań (w przypadku braku wskazania w metodyce GIOŚ sposobu prowadzenia monitoringu oraz braku wyszczególnienia dla danego gatunku i siedliska przyrodniczego parametrów i wskaźników oceny stanu ochrony,

należy zaproponować ekspercki sposób przeprowadzenia badań oraz wskaźniki niezbędne do dokonania oceny stanu zachowania, które należy przedłożyć Zamawiającemu do akceptacji);

2. wskazania i opisanie lokalizacji miejsc, w których stwierdzono poszczególne siedliska przyrodnicze, gatunki roślin i zwierząt i ich siedliska (działki ewidencyjne, wydzielania leśne), wraz z podaniem współrzędnych geograficznych oraz powierzchni siedliska przyrodniczego oraz powierzchni siedlisk gatunków roślin i zwierząt; w przypadku nietoperzy lokalizację miejsc podać z podziałem na miejsca rozrodu, bytowania i hibernacji;
3. określenia przybliżonej liczebności populacji roślin i zwierząt; w przypadku nietoperzy liczebność populacji podać z podziałem na populację osiadłą oraz migrującą (rozrodczą i zimującą);
4. wskazania i opisanie lokalizacji miejsc istotnych dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych i gatunków i ich siedlisk;
5. w przypadku, gdy występowanie danego siedliska przyrodniczego lub gatunku rośliny lub zwierzęcia nie zostanie potwierdzone podczas badań terenowych i wykazany zostanie brak siedlisk przyrodniczych i brak siedlisk tego gatunku w granicach obszaru Natura 2000, zaproponować wykreślenie gatunku z listy przedmiotów ochrony w SDF-ie obszaru oraz przedłożyć uzasadnienie merytoryczne możliwych powodów zaistnienia takiej sytuacji, pamiętając o terenie obszaru objętym ekspertyzą, tj. z wyłączeniem terenów LP. Analogicznie, w przypadku stwierdzenia występowania w granicach obszaru innych – niewymienionych w SDF-ie obszaru – siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt z *Rozporządzenia ws. siedlisk przyrodniczych i gatunków*, dokonać analizy czy siedlisko przyrodnicze i populacja danego gatunku spełnia kryteria uznania go za przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 – jeśli tak winny zostać one poddane ocenie tak samo jak przedmioty ochrony wymienione w SDF-ie obszaru;

XII. Ustalenie niezbędnych wskazań do studiów i planów

1. Wykonawca przeanalizuje istniejące i projektowane dokumenty planistyczne, zwłaszcza związane z zagospodarowaniem przestrzennym (studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, plany zagospodarowania przestrzennego województwa, zwanych dalej studiami i planami), gospodarowaniem wodami, inne zidentyfikowane strategie, programy, plany i studia dotyczące Obszaru lub mogące mieć na niego wpływ zwłaszcza pod kątem ewentualnego znaczącego negatywnego oddziaływania skutków ich realizacji na przedmiot ochrony i integralność Obszaru z punktu widzenia celów jego ochrony.
2. W przypadku stwierdzenia negatywnych oddziaływań Wykonawca określi:
  - a) wskazania do zmiany tych elementów analizowanych dokumentów, których realizacja naruszy lub stworzy ryzyko naruszenia zakazu wymienionego w art. 33 ustawy o ochronie przyrody;
  - b) wskazania do zmiany tych elementów analizowanych dokumentów, które powinny być uwzględnione przy ich zmianach, zwłaszcza w studiach i planach, ze względu na zapewnienie właściwych uwarunkowań do realizacji celów ochrony Obszaru.
3. Wskazania mogą dotyczyć zarówno studiów i planów, jak i innych analizowanych dokumentów obejmujących tereny w granicach Obszaru, jak i dotyczących terenów poza tym obszarem – ale tylko w takim zakresie, w jakim te studia i plany lub inne dokumenty oddziaływałyby negatywnie na Obszar, w tym:
  - a) potrzebę zmiany istniejących zapisów przy najbliższej aktualizacji;
  - b) potrzebę przeprowadzenia aktualizacji całego istniejącego dokumentu;
  - c) potrzebę dodania nowych zapisów w przypadku przeprowadzania aktualizacji istniejącego dokumentu;

- d) możliwości określenia niegroźnych dla Obszaru kierunków zagospodarowania przestrzennego podczas przeprowadzania aktualizacji istniejącego studium lub planu (z zachowaniem zasady ostrożności).
- 4. Wykonawca wyczerpująco uzasadni merytorycznie, że wskazania są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, dla których wyznaczono Obszar.
- 5. Wykonawca wykorzysta do analizy i opracowania wniosków wiedzę uczestników Zespołu Lokalnej Współpracy. Wyniki analizy i wnioski powinny być przedyskutowane w ramach prac Zespołu Lokalnej Współpracy.

XIII. Opracowanie dokumentacji projektu Planu i projektu zarządzenia

- 1. Projekt Planu dla Obszaru składa się z:
  - a) dokumentacji projektu Planu, opracowanej zgodnie z załącznikami do SIWZ i zgodnie z formą, metodami i trybem określonym w *Rozporządzeniu*;
  - b) projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.
  - c) projektu zaktualizowanego SDF obszaru i ewentualnego projektu zmiany granic obszaru wraz z uzasadnieniem.
- 2. Wykonawca sporządza projekt Planu i jego dokumentację poprzez stopniowe (zgodne z postępowaniem nad Planem) wypełnianie Szablону projektu dokumentacji Planu oraz dokumentacji, o której mowa w ust. 1 pkt b.
- 3. Wykonawca w terminie 7 dni od daty zakończenia każdego spotkania dyskusyjnego (warsztatu), zobowiązany jest do zamieszczenia protokołu (lub raportu) z prac i ustaleń ze spotkania, w miejscu i formie uzgodnionymi z Zamawiającym.
- 4. Poszczególne części (etapy) sporządzania dokumentacji Planu i zarządzenia RDOŚ Wykonawca wypełni najpóźniej na 2 dni przed dniem spotkania dyskusyjnego (warsztatu) rozpoczynającego następną etap.

XIV. Aktualizacja Standardowych Formularzy Danych Obszarów i korekta granic

- 1. W przypadku gdy w toku sporządzania projektu Planu zaistnieją uzasadnione przesłanki wprowadzenia koniecznych zmian do SDF obszaru, w tym zwłaszcza w zakresie:
  - a) weryfikacji przedmiotów ochrony;
  - b) aktualizacji oceny znaczenia przedmiotów ochrony.Wykonawca opracuje projekt aktualizacji SDF wraz z jej uzasadnieniem merytorycznym, posługując się formularzem SDF przekazany przez Zamawiającego. W wypadku zmiany formularza SDF Wykonawca jest zobowiązany do przygotowania SDF na tym formularzu.
- 2. W przypadku ujawnienia w toku prac nad Planem potrzeby dokonania korekty granic Obszaru, Wykonawca opracuje propozycję nowego przebiegu granicy obszaru odwzorowaną na mapie obszaru, na podstawie wydziałów geodezyjnych, wraz z merytorycznym uzasadnieniem tych zmian.
- 3. Korekta granic Obszaru może dotyczyć zarówno ich powiększenia, jak i zmniejszenia, jednak w obu przypadkach opierać się ona może jedynie na kryterium naukowym związanym z przedmiotami ochrony, przyczyny społeczne, jak i ekonomiczne nie mogą być podstawą korekty.

XV. Forma opracowania dokumentacji.

- 1. Projekt Planu wraz z wykonanymi opracowaniami na potrzeby opracowania projektu Planu należy przedłożyć w następujący sposób:
  - a) dla zadania N1 należy przedłożyć:
    - 1) cztery egzemplarze (w tym dwa w wersji elektronicznej na płycie CD/DVD) dla Obszaru PLB020001,
    - 2) cztery egzemplarze (w tym dwa w wersji elektronicznej na płycie CD/DVD) dla Obszaru PLH020041;

- b) dla zadania N2 (Obszar PLH020102) należy przedłożyć cztery egzemplarze (w tym dwa w wersji elektronicznej na płycie CD/DVD).
2. Dokumentację drukowaną (tekst) należy spiąć w sposób trwały, dopuszcza się bindowanie materiałów pod warunkiem nie tworzenia dużych tomów utrudniających przeglądanie poszczególnych kart, poszczególne tomy dokumentacji należy czytelnie i w sposób trwały opisać na stronie frontowej oraz grzbiecie.
  3. Materiały drukowane (mapy) należy złożyć do formatu A4 i włożyć w sztywne zamykane teczki, teczki te należy czytelnie i w trwały sposób opisać na froncie oraz grzbiecie, teczki winny zawierać widoczny wykaz załączonych ponumerowanych map trwale połączony z teczką. Mapy należy złożyć do formatu A4 w sposób umożliwiający natychmiastowe zidentyfikowanie numeru i nazwy mapy np. widoczny tytuł i numer mapy na stronie frontowej lub dodatkowy opis mapy.
  4. Mapy w wersji drukowanej:
    - a) winny być czytelne i drukowane w kolorze;
    - b) muszą być opracowane i wydrukowane w skali i w formacie zachowującym czytelność mapy oraz umożliwiającym swobodny i prawidłowy odczyt zawartych na niej informacji, dopuszcza się dzielenie dużych formatów map na uzasadnioną ilość części;
    - c) dopuszcza się możliwość umieszczenia kilku warstw na jednym wydruku mapy pod warunkiem, że zachowana zostanie czytelność mapy;
    - d) symbole siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków i gatunków powinny być zgodne ze Standardem danych GIS w ochronie przyrody, który stanowi załącznik C, w przypadku ptaków jako dodatkowe mogą być użyte symbole zawarte w Notatkach Ornitologicznych (tom 44, zeszyt nr 2, z 2003 r., str. 121-126), dopuszczalne jest określenie nazw gatunkowych poprzez przypisanie im również kodów Natura 2000 zestawionych w *Rozporządzeniu ws. siedlisk przyrodniczych i gatunków* a także załączniku I Dyrektywy Rady 2009/147/WE, symbole nieujęte należy uzgodnić z Zamawiającym;
    - e) mapy obrazujące granice Obszarów powinny być opracowane i wydrukowane na mapach ewidencyjnych o skali umożliwiającej odczyt oznaczeń geodezyjnych – nr działek i klasoużytków (dopuszcza się zastosowanie czarno-białego podkładu mapy).
  5. Egzemplarze planu na płytach CD/DVD w formie elektronicznej należy dostarczyć w trwałych opakowaniach (indywidualnych standardowych pudełkach) opisanych w sposób trwały na froncie i grzbiecie opakowania oraz bezpośrednio na płycie (podając nazwę Obszaru i datę nagrania): pliki tekstowe w dwóch formatach: doc. lub docx. oraz PDF, mapy i cyfrowe warstwy informacyjne (GIS) w formatach podanych w załączniku C niniejszej specyfikacji oraz dodatkowo mapy i obrazowania graficzne w formacie rastru JPG oraz tif.
  6. Ponadto należy przekazać płyty CD/DVD z Planem w liczbie równej ilości gmin i starostw leżących w obrębie Obszarów zawierające część tekstową zapisaną w formacie PDF oraz mapy tematyczne zapisane w formacie JPG opisane jw.
  7. Wykonawca zobowiązany jest do umieszczenia w treści wszystkich opracowywanych dokumentacji (stopka strony tytułowej) zapisu o następującej treści: *Opracowano w ramach realizacji projektu POIS.02.04.00-00-0193/16 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Spójności w ramach II Priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, działanie 2.4. Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna.* Wszystkie materiały i opracowania w tym płyty CD/DVD muszą być oznakowane logotypami: Fundusze Europejskie Infrastruktura i Środowisko, GDOŚ, RDOŚ oraz Unii Europejskiej Fundusz Spójności, zgodnie ze wzorcami przekazanymi przez Zamawiającego.
  8. Układ dokumentu, szatę graficzną (m.in. wielkość i rodzaj czcionki), skale i format oraz tytuły map, sposób dzielenia map na części należy uzgodnić z Zamawiającym. Wskazówki co do zawartości (układu) dokumentu zawarte są w *Rozporządzeniu*.

9. Forma przekazania danych GIS. Kompletne i poddane weryfikacji materiały należy dostarczyć na nośniku danych CD/DVD. Nośnik należy zapisać w formacie uniemożliwiającym ich modyfikację. Informacje opisujące strukturę przekazanych danych (klas obiektów) nie opisanych w Standardzie danych GIS w ochronie przyrody lub których uszczegółowienie wskazano w Standardzie danych GIS w ochronie przyrody, lub które zostały uzupełnione o dodatkowe atrybuty, nie wskazane w Standardzie danych GIS w ochronie przyrody należy zapisać w formacie doc. lub docx. oraz PDF. Dokumentacja opisowa zbiorów danych musi być zgodna ze Standardem danych GIS w ochronie przyrody, opisanym w załączniku C. Wykonawca wraz z ostateczną wersją materiałów do projektu Planu przekazuje Zamawiającemu wszelkie materiały uzyskane od Zamawiającego na potrzeby sporządzenia projektu planu zadań ochronnych (materiały te nie mogą być wykorzystywane do żadnych innych celów poza określonymi w zleceniu) w tym:
- a) pozyskane podkłady rastrowe i numeryczne (np. ortofotomapy, dane ewidencyjne);
  - b) warstwy mapy numerycznej sporządzone na potrzeby planu ochrony oraz bazy danych zgodnie z załącznikiem C do niniejszej specyfikacji.
10. Miesięczne sprawozdania będą przekazywane Zamawiającemu w formie elektronicznej w postaci pliku doc. i będą przesyłane jednocześnie na dwa adresy e-mail: katarzyna.pietkun.wroclaw@rdos.gov.pl oraz anna.haplicznik.wroclaw@rdos.gov.pl; W okresach wykonywania inwentaryzacji przyrodniczych, wraz ze sprawozdaniami miesięcznymi, Wykonawca przekaże pliki gpx.
11. Harmonogram Prac zostanie przekazany Zamawiającemu jednocześnie na adresy dwa e-mail: katarzyna.pietkun.wroclaw@rdos.gov.pl oraz anna.haplicznik.wroclaw@rdos.gov.pl w wersji elektronicznej w postaci edytowalnej.

XVI. Podstawa opracowania projektu Planu

1. Projekt Planu dla obszaru Natura 2000 należy sporządzić na podstawie:
  - a) aktualnego Standardowego Formularza Danych (SDF) i mapy obszaru objętego projektem Planu, udostępnionych w wersji elektronicznej przez Zamawiającego;
  - b) wyników badań i opracowań wykonanych dla danego Obszaru, będących w dyspozycji Zamawiającego, uzyskanych podczas jego wyznaczania, inwentaryzowania, monitorowania i planowania ochrony;
  - c) podręczników metodycznych siedlisk i gatunków opracowanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS), dostępnych na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (www.gios.gov.pl), w wypadku ich braku zostaną opracowane w toku prac nad projektem Planu;
  - d) wyników analiz, opracowań i ekspertyz terenowych przygotowanych przez Wykonawcę na całej powierzchni obszaru z wyłączeniem gruntów będących w zarządzie Lasów Państwowych, materiałów zgromadzonych podczas pracy nad projektem Planu przez Wykonawcę oraz wiedzę ekspertów z Zespołu Doradztwa Merytorycznego powołanego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (GDOŚ);
  - e) danych z cyfrowych warstw informacyjnych, kartograficznych i geodezyjnych w tym ewidencji gruntów, planów urządzania lasu, władaniem i zagospodarowaniem terenu, form ochrony przyrody;
  - f) uwarunkowań geograficznych, społecznych, gospodarczych i kulturowych, kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego, a także uwarunkowań wynikających z istniejących form ochrony przyrody innych niż Obszar i celów ochrony Obszaru.
2. Materiały dotyczące Obszarów, będących przedmiotem zamówienia, są dostępne na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (www.gdos.gov.pl; natura2000.gdos.gov.pl) oraz w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu.
3. Wykonawca podczas sporządzania projektu Planu kieruje się projektem wytycznych „Opracowanie planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000”, (zwane dalej

„Wytycznymi”) wydanymi przez GDOŚ na podstawie art. 32 ust. 2 pkt 1 ustawy z 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody, które są zawarte w załączniku B do specyfikacji z uwzględnieniem ewentualnej ich aktualizacji w czasie opracowywania projektu Planu.

4. Zakres prac koniecznych do realizacji projektu Planu należy wykonać zgodnie z:
  - a) art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.);
  - b) rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186);
  - c) art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2017, poz. 1405 z późn. zm.) zwaną dalej ustawą o udostępnianiu informacji;
  - d) rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 października 2012r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. z 2012 poz. 1247);
  - e) innymi aktualnymi na dzień odbioru zamówienia aktami prawnymi dotyczącymi przedmiotu zamówienia.
5. W przypadku zmiany aktów prawnych, o których mowa w ust. 4, w trakcie realizacji umowy, Wykonawca uwzględni te zmiany w wersji ostatecznej projektu Planu.

XVII. Przeprowadzenie negocjacji, weryfikacji i uzgadniania projektu Planu

1. Wykonawca jest zobowiązany do niezwłocznego ustosunkowywania się do uwag i wniosków zgłaszanych w sposób uzgodniony z Zamawiającym oraz innych uwag i wniosków zgłoszonych przez Strony Zainteresowane zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i przedstawienia ich do akceptacji Zamawiającego. W tym zakresie Wykonawca współpracuje z Zamawiającym.
2. Wykonawca wpisze do odpowiednich tabel dokumentacji Planu i projektu zarządzenia Planu wyniki prac, w tym:
  - a) protokoły (lub raporty) z poszczególnych spotkań dyskusyjnych (warsztatu) w terminie 7 dni od dnia spotkania;
  - b) wstępne wyniki prac z poszczególnych modułów wnoszone na bieżąco i udostępniane do wglądu Zespołowi Lokalnej Współpracy i innych uprawnionych osób;
  - c) końcowe opracowanie wyników prac z poszczególnych modułów, w terminie nie później niż na 2 dni przed spotkaniem dyskusyjnym (warsztatem) rozpoczynającym następny moduł; wyniki te udostępniane są wszystkim zainteresowanym osobom i podmiotom z możliwością przesłania uwag i wniosków w terminie 21 dni od daty ich udostępnienia;
  - d) zestawienie uwag i wniosków z komentarzami Wykonawcy i adnotacją czy zostały one uwzględnione bądź odrzucone, udostępniane do wglądu wszystkim zainteresowanym osobom i podmiotom w terminie 14 dni od zakończenia terminu składania uwag i wniosków.
3. Wszystkie uwagi i wnioski, uzyskane za pomocą narzędzia internetowego lub przesłane w inny sposób, muszą być starannie przeanalizowane a odpowiedzi złożone na piśmie.
4. Wykonawca, w razie potrzeby, może wrócić do wpisów dotyczących poprzednich etapów, uzupełnić je lub zweryfikować.
5. Wykonawca jest odpowiedzialny za terminowość i odpowiednią zawartość udostępnianych dokumentów. Informacje o szczególnym znaczeniu (np. szczegółowe dane o stanowiskach gatunków, które poprzez ujawnienie ich lokalizacji mogłyby być narażone na zniszczenie), o których zdecyduje Zamawiający, będą dostępne tylko dla osób uprawnionych przez Zamawiającego.
6. Wykonawca wskaże Zamawiającemu osoby uprawnione do dostępu do ww. danych.

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

7. Wykonawca przygotowuje, zorganizuje i przeprowadzi cykl spotkań dyskusyjnych (warsztatów) poświęconych omówieniu zagadnień ujętych w zakresie prac przewidzianych nad projektem Planu z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy. Za część logistyczną w zakresie organizacji i finansowania spotkań będzie odpowiedzialny Zamawiający (miejsce, wyposażenie, catering, materiały biurowe dla uczestników). Wykonawca ustala z Zamawiającym harmonogram spotkań, liczbę uczestników, plan spotkania w zakresie koniecznym do przygotowania logistycznego, konieczne wyposażenie i warunki, w jakich powinno być zorganizowane spotkanie. Spotkania dyskusyjne (warsztaty) należy rozpocząć, gdy zostaną zgromadzone podstawowe informacje i analizy związane z przedmiotami ochrony, opisem i uwarunkowaniami obszaru.
8. Wykonawca zaplanuje i poprowadzi spotkania dyskusyjne (warsztaty) których czas trwania będzie uzależniony od możliwości realizacji założonego celu spotkania; zalecane jest, aby spotkanie trwało co najmniej 6 godzin, w tym 2 przerwy na kawę po 15 minut każda, dla poszczególnych Obszarów według co najmniej następujących założeń:

Zadanie	Minimalna liczba spotkań dyskusyjnych (warsztatów)	Minimalna ilość uczestników [ilość osób x liczba warsztatów]
N1	5	200
N2	3	50

Czas trwania i ilość spotkań dyskusyjnych (warsztatów) musi zapewnić zrealizowanie zadań przypisanych dla Zespołu Lokalnej Współpracy. Możliwe jest, dla obszarów pokrywających się obszarów SOO i OSO, organizacja wspólnych spotkań dyskusyjnych/warsztatów.

9. Przy przygotowaniu spotkań dyskusyjnych (warsztatów) Wykonawca będzie odpowiedzialny za:
  - a) opracowanie w porozumieniu z Zamawiającym szczegółowego harmonogramu organizacji spotkań dyskusyjnych (warsztatów) zawierającego: daty, miejsca ich organizacji i cele do osiągnięcia, które umieści w miejscu i formie uzgodnionych z Zamawiającym; w przypadku zamiany harmonogramu, jego aktualizacja ma być dokonywana bez zbędnej zwłoki;
  - b) poinformowanie Zamawiającego o ostatecznym terminie planowanego spotkania dyskusyjnego (warsztatu) na co najmniej 14 dni przed datą jego organizacji; informacja powinna oprócz daty zawierać program spotkania, czas trwania oraz ilości uczestników;
  - c) opracowanie w porozumieniu z Zamawiającym szczegółowego programu poszczególnych spotkań dyskusyjnych (warsztatów), prezentacji i innych niezbędnych do przeprowadzenia spotkania materiałów w formie elektronicznej (w formacie doc. i docx. i PDF) oraz drukowanej (jeśli uczestnik spotkania wyrazi chęć otrzymania materiałów w tej formie, z wyjątkiem map i cyfrowych warstw informacyjnych, które mogą być przekazywane tylko w wersji cyfrowej) po jednym egzemplarzu dla każdego z uczestników; materiały przygotowuje Wykonawca na własny koszt; Zamawiający przekazuje uczestnikom spotkań nośniki danych, w postaci przenośnych pamięci USB wielokrotnego zapisu, na których Wykonawca będzie przekazywał materiały w formie cyfrowej;
  - d) przygotowanie zaproszeń dla uczestników spotkań dyskusyjnych (warsztatów) na poszczególne spotkania (zaproszenia wysyła Zamawiający) i uzyskanie od nich potwierdzenia uczestnictwa;
  - e) obsługę administracyjno - biurową spotkań dyskusyjnych (warsztatów) z odpowiednim wyposażeniem umożliwiającym ich przeprowadzenie;
  - f) sporządzenie listy teleadresowej, listy obecności uczestników i dokumentacji fotograficznej każdego spotkania dyskusyjnego (warsztatu) z zachowaniem zasad związanych z ochroną danych osobowych;

- g) Zamawiający wskaże Wykonawcy miejsce spotkania dyskusyjnego (warsztatu) i dostępne wyposażenie multimedialne (np. nagłośnienie, rzutnik multimedialny, flipchart);
- h) organizację co najmniej jednej wizji terenowej dla uczestników spotkań dyskusyjnych (warsztatów) w Obszarze w celu ułatwienia zrozumienia problemów jego ochrony; Wykonawca przygotuje program i materiały, zapewni udział eksperta przyrodnika jako prowadzącego wizję terenową od strony merytorycznej dotyczącej przedmiotów ochrony; decyzja o sposobie i miejscu organizacji wizji terenowej należy do Wykonawcy.
10. Wykonawca w trakcie spotkań dyskusyjnych (warsztatów), odpowiednio do specyfiki danego tematu spotkania, przewidzi w programie spotkania następujące punkty (przy czym punkty b, c, d muszą być zrealizowane w trakcie pierwszego spotkania):
- a) przedstawienie planu pracy na spotkaniu; cel i zadania do zrealizowania na spotkaniu;
  - b) prezentacje informacji o sieci Natura 2000, Obszarze i przedmiotach ochrony;
  - c) wyjaśnienie roli i zasad udziału w procesie planistycznym z uwzględnieniem Wytycznych i materiałów przekazanych przez Zamawiającego;
  - d) przeprowadzenie dyskusji w celu rozwiania wątpliwości co do celowości planowania ochrony, negatywnych opinii i poglądów na temat sieci Natura 2000;
  - e) na kolejnych spotkaniach podsumowanie wyników poprzedniego spotkania i ich przyjęcie jako części uzgodnionej;
  - f) sporządzenie listy sprawdzającej czy wszystkie zakładane cele i sposób ich realizacji zostały zrealizowane;
  - g) ustalenie terminu i miejsca następnego spotkania i oczekiwanych od Stron Zainteresowanych sposobów przygotowania się do spotkania;
  - h) przeprowadzenie ankiety ewaluacyjnej spotkań.

XVIII. Organizacja i zakres prac terenowych.

1. Wykonawca w porozumieniu z Zamawiającym uszczegółowi zakres prac terenowych i wykona te prace w terminie umożliwiającym przeprowadzenie spotkań dyskusyjnych (warsztatów) w toku prac nad sporządzaniem projektu Planu.
2. Zamawiający wymaga, aby zostały przeprowadzone niżej wymienione prace terenowe dotyczące przedmiotów ochrony w Obszarze:

Zadanie	Wymagany zakres prac terenowych						
	Botanika w tym fitosocjologia	Chiropterologia	Teriologia bez nietoperzy	Ornitologia	Herpetologia	Ichtiologia	Entomologia
N1	X	X	X	X	X	X	X
N2	X	X	X				X

X – w zakresie koniecznym dla rozpoznania zagrożeń przy określaniu celów i działań ochronnych

3. Zamawiający informuje, że posiada: inwentaryzacje przyrodnicze niektórych gmin województwa dolnośląskiego, których wykaz stanowi załącznik B.
4. Wykonawca może dokonać weryfikacji zakresu prac terenowych na podstawie wyników prac nad opracowaniem projektu Planu w uzgodnieniu z Zamawiającym. W razie wątpliwości co do celowości tych zmian Wykonawca może zwrócić się do Zamawiającego o opinię ekspertów Zespołu Doradztwa Merytorycznego.

5. Zamawiający nie przewiduje możliwości zakupu wyników badań od Wykonawcy opracowanych przed dniem podpisania Umowy.
6. Wykonawca będzie przestrzegał założeń ogólnej metodyki prac terenowych mających na celu uzupełnienie wiedzy o występowaniu siedlisk przyrodniczych i gatunków oraz stanu ich ochrony, które zostały opisane w Wytocznych wskazanych przez Zamawiającego.
7. Wykonawca określając zakres koniecznych prac w terenie, weźmie pod uwagę poziom rozpoznania przedmiotów ochrony w Obszarze niezbędny do zaplanowania ich ochrony, przy czym konieczna jest:
  - a) w przypadku siedlisk/gatunków bardzo rzadkich i cennych w obszarze - ocena stanu każdego gatunku, siedliska gatunku i płatu siedliska przyrodniczego oraz ocena zagrożeń i potrzebnych działań ochronnych osobno dla każdego płatu;
  - b) w przypadku siedlisk/gatunków bardziej rozpowszechnionych w Obszarze - ocena stanu przeprowadzona w reprezentatywnej próbkce płatów w/w elementów oraz oszacowanie stanu całych zasobów i identyfikacja powtarzających się problemów i zagrożeń;
  - c) w przypadku siedlisk zajmujących duże powierzchnie w Obszarze, podlegające tradycyjnej gospodarce np. rolnej, leśnej, utrzymujące się w warunkach takiej tradycyjnej gospodarki lub od niej zależne, także siedliska tradycyjnie nieużytkowane i utrzymujące się w tych warunkach, niezależnie od ich powierzchni w obszarze - oszacowanie zasobów siedliska; ocena stanu przeprowadzona w reprezentatywnej próbkce płatów; oszacowanie stanu całych zasobów i identyfikacja powtarzających się problemów i zagrożeń.
8. Wykonawca zapewni opracowanie poszczególnych prac terenowych w formie raportu, w którym będzie wyszczególnione: nazwisko i imię eksperta, lokalizacja terenu badań (działki ewidencyjne, obręby leśne, itp.), termin wykonania badań, wyszczególnienie punktów oceny terenowej i wyniki oceny wraz ze szkicem terenowym z zaznaczeniem siedlisk przyrodniczych i ostoi gatunków i ich siedlisk objętych pracami terenowymi.

XIX. Specjaliści niezbędni do realizacji przedmiotu zamówienia po stronie Wykonawcy

W tabeli zaznaczono znakiem X minimalny zakres merytoryczny niezbędny do prac w poszczególnych obszarach. Wykonawca realizuje w całości zakres merytoryczny dla danego Obszaru we wszystkich niezbędnych specjalnościach.

Zadanie	Minimalny zakres merytoryczny						
	Botanika w tym fitosocjologia	Chiropterologia	Teriologia bez nietoperzy	Ornitologia	Herpetologia	Ichtiologia	Entomologia
N1	X	X	X	X	X	X	X
N2	X	X	X				X

XX. Zasady weryfikacji i opisu granic Obszaru

1. Opisem granic obszaru Natura 2000 jest wektorowa warstwa informacyjna (tzw. „shp”), w układzie współrzędnych, o którym mowa w §3 pkt. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. z 2012 poz. 1247), która zostanie przekazana Wykonawcy przez Zamawiającego wraz z podaniem linku do bazy referencyjnej obszarów Natura 2000. Wykonawca uwzględni przy opisie dociąganie linii granic do granic działek ewidencyjnych (ewidencja

- gruntów) i ewidencji gruntów Lasów Państwowych- oddziały leśne, wydzielania. Opis granic będzie zawierał opis obecnego przebiegu granic i opis oparty o granice działek ewidencyjnych (ewidencja gruntów). Ustalenie przebiegu granic po granicach działek ewidencyjnych zostanie opracowane w ramach prac Zespołu Lokalnej Współpracy.
2. Jako punkt wyjścia należy przyjąć granice obecne, można je jednak zmodyfikować, jeśli jest to merytorycznie uzasadnione. Ustalając granice, należy uwzględnić wszystkie dostępne informacje, które mogą być pomocne, w tym wyniki prac Zespołu Lokalnej Współpracy, zgłoszonych uwag i wniosków, uwag przekazanych przez Zamawiającego. Wszystkie materiały i informacje należy jednak krytycznie weryfikować. Należy dokonać wizji lokalnej obszaru i miejsc budzących wątpliwości z punktu widzenia granic, w razie konieczności z udziałem stron zainteresowanych i Zamawiającego.
  3. Granice Obszaru powinny być opracowane na mapach ewidencyjnych o skali umożliwiającej odczyt oznaczeń geodezyjnych – nr działek i klasoużytków.
  4. Granice winny biec po granicach działek ewidencyjnych. Nie można prowadzić granicy po poziomicy narysowanej na mapie ani po linii biegnącej "prosto w przedłużeniu" szczegółów terenowych.
  5. Tereny zabudowane, pola uprawne (zwłaszcza takie jak grunty orne, plantacje wieloletnie na gruntach ornym), sady, obiekty przemysłowe i inne antropogeniczne elementy krajobrazu położone przy granicy, o ile nie są istotne dla ochrony przedmiotów ochrony w Obszarze, wyłączyć z Obszaru.
  6. Na terenach leśnych należy wykorzystywać Leśną Mapę Numeryczną. Granice nie powinny dzielić wydziałów drzewostanowych (należy to ustalić na mapie drzewostanowej w nadleśnictwie). Dopuszcza się prowadzenie granic po liniach oddziałowych, wydziałeniach. Nie włączać zrębów, młodych upraw przylegających od wewnątrz do linii oddziałowej. Nie włączać płatów drzewostanów na zewnątrz linii oddziałowej. Na terenach leśnych unikać wiązania granicy obszaru z drogami leśnymi, które nie biegają liniami oddziałowymi. Można prowadzić granice po drogach publicznych, są one traktowane jako pasy wyłączone z gruntów Lasów Państwowych i są zbieżne z liniami oddziałowymi.
  7. Granica biegnąca po liniowych obiektach antropogenicznych (droga, kolej) powinna być prowadzona po takiej krawędzi obiektu, by pozostawał on na zewnątrz Obszaru. Granica powinna być prowadzona tak by siedliska przyrodnicze, siedliska gatunków w całości pozostawały wewnątrz. Zbiorniki wodne w tym stawy rybne pozostawiać w Obszarze, granice mogą przebiegać po groblach. Zwracać uwagę na "spójność ekologiczną" obszaru, przykładowo ten sam ciek nie powinien kilka razy wpływać i wypływać z obszaru; zbiorniki wodne, torfowiska, mokradła nie powinny być przecięte granicą obszaru (ale kompleks leśny może być przecięty).
  8. Granica nie powinna wyłączać z Obszaru lub dzielić obiektów istotnych dla właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w Obszarze.